

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1002/2022
27.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Љубица Силић, адвокат из ..., против туженог „Eaton Electric“ д.о.о. из Сремске Митровице, чији је пуномоћник Владимир Милић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3007/21 од 16.12.2021. године, у седници већа одржаној 27.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3007/21 од 16.12.2021. године, у усвајајућем делу.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиле и туженог за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сремској Митровици П1 23/19 од 23.06.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је као основан тужбени захтев тужиле и поништено као незаконито решење туженог број ... од ...2015. године и обавезан тужени да тужилу врати у радни однос, закључи са тужилом уговор о раду и призна јој сва права из радног односа и распореди на радно место које одговара њеној стручној спреми и одговорностима. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилу исплати на име трошкова парничног поступка износ од 583.000,00 динара са законском затезном каматом на наведени износ почев од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неосновани захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног до траженог износа. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неосновани захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3007/21 од 16.12.2021. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда у делу којим је обавезан тужени да тужилу распореди на радно место које одговара њеној стручној спреми и одговорностима и у том делу тужба је одбачена. Ставом другим изреке, одлучено је да се у преосталом делу жалба туженог одбија и потврђује првостепена пресуда у

преосталом усвајајућем делу и у делу којим је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова поступка. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужени, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужила је поднела одговор на ревизију туженог.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити су основани наводи ревизије о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог, на радном месту ... у ..., у одељењу ..., у периоду од 07.11.2006. године до 29.05.2015. године, када јој је радни однос престао. Радно место тужиле подразумевало је две радне позиције – паковање осигурача (где је она остваривала одличне резултате рада и била награђивана) и стављање капица за клипове (на коју позицију је распоређена крајем 2014. године и остваривала слабије резултате рада, због здравствених проблема). Када је у одељењу пакераја дошло до пада капацитета и обима посла, тужени је од 01.02.2015. године, тужилу и још четири раднице из ... пребацио у одељење ... и то прво на обуку. На овом радном месту тужила није остваривала очекиване резултате рада током првих дана обуке, па је издвојена из линије како не би успоравала друге раднике и радила је самостално. Ове послове тужила је обављала у периоду од 02.02. до 22.04.2015. године, када је због здравствених разлога отишла на боловање. Одлуком директора туженог од 28.04.2015. године, између осталог, извршена је рационализација послова у производњи и смањен укупан број радника оператера за 35. Одлука је истог дана истакнута и на огласној табли туженог. Предлогом програма решавања вишка запослених предвиђено је да се вишак запослених утврђује на основу њихових резултата рада – просечне месечне оцене у последњих 15 месеци у периоду јануар 2014. године – март 2015. године. Саставни део програма је и списак запослених за чијим је радом престала потреба, на којем се налази и тужила под редним бројем 12. Списак садржи и просечне оцене свих 35 запослених, а тужила је оцењена за укупно 13 месеци и њена просечна оцена је 2,94.

У временском периоду који је релевантан за утврђивање вишка запослених тужени није вршио оцењивање тужиле за месеце фебруар и март 2015. године, када се налазила на обуци у сектору монтаже, као ни за месеце мај и јун 2014. године, а тужени није документовао ни образложио овакво поступање. Месечне оцене запослених се код туженог нису објављивале, а запослени нису имали сазнања да су у неком месецу оцењени нижом оценом од 3, иако је постојала обавеза да се у таквим случајевима запосленима саопштавају оцене. Тужила је у појединим месецима оцењена оценом испод 3, али тужени не поседује документовану евиденцију о учињеним евентуалним грешкама тужиле као разлозима за умањење оцене, нити је о овом оцењивању

обавестио тужилу. Оцењивање запослених врше њихови непосредни руководиоци који оцену достављају супервизору. Списак са оценама потписују тим лидер и менаџер производње и исти се након тога доставља одељењу туженог за људске ресурсе. Списак са оценама није објављиван по истеку месеца, али је сваки запослени по тврдњи туженог, знао да се његов рад оцењује и могао је од непосредног руководиоца да сазна своју оцену.

Тужили је уговор о раду отказан решењем од ...2015. године са образложењем да је на основу одлуке о реорганизацији у сектору производње број извршилаца смањен за 35 запослених и да је применом предвиђених критеријума утврђено да је тужила једна од запослених за чијим је радом престала потреба, са правом на отпремнину. Уговор о раду тужиле је отказан са ...2015. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев тужиле и утврдили да је оспорено решење о отказу уговора о раду незаконито, будући да тужени није правилно спровео оцењивање запослених, па и тужиле, кроз утврђене критеријуме приликом утврђивања вишка запослених.

По оцени Врховног суда, а на основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 75/14) прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских, или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Наведеном одредбом, прописано је када постоји оправдан разлог за отказ уговора о раду који се односи на потребе послодавца услед технолошких, економских или организационих промена и то ако престане потреба за обављањем одређеног посла и када дође до смањења обима посла. У конкретном случају, тужили је уговор о раду отказан због престанка потребе за њеним радом услед смањења броја запослених у производњи, предвиђеног одлуком туженог од 28.04.2015. године. У том случају, било је потребно да се изврши избор запослених који су вишак и за чијим радом престаје потреба, а што се врши на основу одређених критеријума који искључују сваку произвољност и дискриминацију.

Тужени јесте спровео оцењивање и тужила је на тај начин добила оцену која је сврстава у групу од 35 запослених за чијим је радом престала потреба, али како је утврђено оцењивање није спроведено на прописан начин. Наиме, тужила оправдано није оцењена у месецима у којима је провела сате на тренингу – обуци, али није оцењена ни у мају и јуну 2014. године, иако је у тим месецима испуњавала услове да буде оцењена (радила више од 50% радних сати предвиђених за те месеце), а тужена није доказала да су постојали оправдани разлози због којих је у тим месецима изостала оцена о тужилином раду. Због тога, нижестепени судови правилно закључују да се услед овог пропуста (изостанка оцене тужилиног рада у означеним месецима у којима је радила), за које није постојао разлог предвиђен правилником о оцењивању запослених у производњи, нити неки други оправдан разлог, доводи у сумњу њена просечна оцена на основу које је сврстана у групу запослених са најлошијим резултатима рада и којима се као вишку запослених отказује уговор о раду.

Такође, имајући у виду и да запосленима нису саопштаване месечне оцене ни путем огласне табле, ни усменим путем, произлази да су онемогућени да свој рад побољшају у наредном периоду како би у крајњем случају избегли да се нађу на листи од 35 запослених који су проглашени вишком и на тај начин им је онемогућено и право на одбрану од оцењивања нижим оценама, као и право на побољшање свог рада и заштиту својих права код проглашења вишка запослених, а све имајући у виду да је оцењивање једини критеријум за селектовање запослених који су проглашени вишком.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Захтеви парничних странака за досуђење ревизијских трошкова су одбијени и то туженом зато што није успео у поступку, а тужиоцу зато што трошкови састава одговора на ревизију не представљају нужни трошак од кога зависи доношење одлуке, па је на основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић